

UCHWAŁA Nr LXXV/433/2024
Rady Powiatu w Rypinie
z dnia 27 marca 2024 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Rypińskim na lata 2024-2026

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) w związku z art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, z 2023 r. poz. 818), **uchwala się, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Rypińskim na lata 2024-2026, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Rypinie.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy informacyjnej Starostwa Powiatowego w Rypinie oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Krzysztof Ceglowski

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. W związku z powyższym niniejszą uchwałą wprowadza się Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Rypińskiego na lata 2024-2026.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Krzysztof Ceglowski

Kierownik

mgr Katarzyna Bilicka

Załącznik
do Uchwały Nr LXXV/433/2024
Rady Powiatu w Rypinie
z dnia 27 marca 2024 r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE RYPIŃSKIM
NA LATA 2024 – 2026

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Rypinie

Rypin, marzec 2024

Wstęp

I.	PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU.....	4
II.	DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RYPIŃSKIM.....	4
III.	CELE POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024-2026.....	17
IV.	ADRESACI PROGRAMU.....	23
V.	LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH NIEZAWODOWYCH, ZAWODOWYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA NA LATA 2024 – 2026.....	23
VI.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	24
VII.	REALIZATORZY PROGRAMU.....	24
VIII.	EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU.....	25
IX.	ZAKOŃCZENIE.....	25
	SPIS TABEL.....	26

Wstęp

W związku z upływem w 2023r. ważności powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie rypińskim na lata 2021-2023 zaistniała konieczność opracowania nowego - aktualnego dokumentu adekwatnego do potrzeb oraz możliwości organizacyjnych i finansowych powiatu na lata 2024 - 2026.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej czytamy: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Polityka prorodzinna państwa zakłada prawo dziecka do wychowywania w rodzinie. W tym celu zwiększono zakres zadań samorządów w zakresie wspierania rodziny oraz organizowania rodzinnej pieczy zastępczej, wówczas, gdy rodzice nie są w stanie sprawować opieki nad dzieckiem.

Opracowanie i realizacja trzyletniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu rypińskiego na lata 2024 – 2026 jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu wynikającym art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie rypińskim wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie rypińskim na lata 2015 – 2024,
- Kujawsko – Pomorski Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2028. Rodzina jest najważniejsza.
- Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 pn. Rodzina w Centrum Etap I

Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na trzy kolejne lata, ma na celu kontynuację oraz rozwój założeń przyjętych w dotąd obowiązującym dokumencie. Kierunkiem głównym, zgodnie z ww. dokumentami jest rozwój istniejących form wsparcia, propagowanie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz deinstytucjonalizację.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako organizator pieczy zastępczej w Powiecie Rypińskim uwzględnia potrzeby środowiska lokalnego, adresuje swoje działania w szczególności w stronę tych rodzin, które znajdują się w sytuacji kryzysowej. Jednym z wielu zadań powierzonych powiatom jest organizacja pieczy zastępczej w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej. Wskazuje przede wszystkim na konieczność rozwoju jakościowego i ilościowego pieczy zastępczej, tworzenia nowych zawodowych rodzinnych form pieczy zastępczej, prowadzenia szkoleń dla wszystkich rodzin zastępczych, terapię rodzinną, promocję rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu oraz kontynuację specjalistycznego wsparcia dla środowiska pieczy zastępczej. Rozwój warunków sprzyjających indywidualizacji pracy z dzieckiem oraz poprawę funkcjonowania wychowanków, którzy opuszczają pieczę zastępczą. Ważnym obszarem determinującym rozwój pieczy zastępczej w

środowisku lokalnym jest konieczna synergia działalności podmiotów realizujących zadania w ramach wpiernia rodziny i systemu pieczy zastępczej
Poza tym w diagnozie przedstawiono także sytuację usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.
Ponadto w programie ustalono także limit rodzin zastępczych na lata 2024 – 2026 biorąc pod uwagę zwiększającą się liczbę dzieci i młodzieży, którą należy zabezpieczyć poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej.

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Działania w zakresie objętym niniejszym programem podejmowane będą w oparciu o :

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych,
- 3) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- 5) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym,
- 6) Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Rypińskim na lata 2015-2024,
- 7) Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 8) Ustawę z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- 9) Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- 10) Rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej

II. DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RYPIŃSKIM

Harmonijny rozwój dziecka jest możliwy tylko wówczas, kiedy zaspokajane są jego potrzeby. Najlepszym miejscem doświadczenia bliskości jest sprawnie funkcjonująca rodzina. Powszechnie zauważalny kryzys rodziny skutkuje tym, że najbardziej pokrzywdzone stają się dzieci, które powinny w pierwszej kolejności mieć prawo wychowywać się w rodzinie naturalnej. Wszelkie odstępstwa w tym zakresie negatywnie wpływają na proces ich wychowania, a to przenosi się na późniejsze niewłaściwe funkcjonowanie w życiu dorosłym. W celu minimalizowania występowania negatywnych zjawisk związanych z niemożnością wychowania dziecka przez rodzinę biologiczną, która pomimo podejmowanych działań nie jest w stanie właściwie spełniać funkcji opiekuńczo – wychowawczych zachodzi konieczność zapewnienia dzieciom opieki i pomocy w pieczy zastępczej na mocy uchwalonej dnia 9 czerwca 2011r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Najkorzystniejszą formą pomocy zarówno dziecku jak i jego rodzinie w sytuacji kryzysowej wydaje się rodzina zastępcza, ponieważ jej funkcjonowanie wiąże się z tymczasowością. Poza tym stanowi optymalną opiekę kompensacyjną nad dzieckiem, które potrzebuje szczególnej ochrony i pomocy, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, poszanowania jego praw i wolności, harmonijnego rozwoju jak również przygotowania do przyszłej samodzielności życiowej.

W świetle obowiązujących przepisów prawnych jednym z podstawowych zadań rodziny zastępczej jest przede wszystkim praca na rzecz powrotu dziecka z pieczy do rodziny naturalnej, gdyż umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej jest ostatecznością.

Ustawa opiera się na trzech zależnych od siebie i kolejno po sobie następujących, założeniach odnoszących się do sprawowania opieki i wychowania dzieci¹ :

1. „Jeżeli rodzina nie wypełnia należycie zadań opiekuńczych i wychowawczych względem dziecka, to należy dla niej zorganizować wsparcie w środowisku lokalnym.
2. Jeżeli owo wsparcie nie da pożądanego efektu, wówczas należy rozważyć udzielenie rodzinie pomocy poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, której celem strategicznym jest stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.
3. W sytuacji kiedy powrót dziecka do rodziny jest niemożliwy, wówczas należy rozważyć umieszczenie dziecka w rodzinie adopcyjnej.

Dopiero, gdy wskazane rozwiązania nie mogą być zastosowane, należy stworzyć dziecku warunki do stałej opieki i wychowania w pieczy zastępczej i w ten sposób ustabilizować jego sytuację.

Zadania z zakresu systemu pieczy zastępczej należą do kompetencji jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego - powiatów, a w nich w szczególności do powiatowych centrów pomocy rodzinie, organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Schemat 1. Organizacja systemu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy

¹ Art. 33 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu rypińskiego:

- zgon jednego lub obojga rodziców,
- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzica/rodziców,
- przewlekła choroba rodzica,
- niepełnosprawność rodziców – często umysłowa,
- alkoholizm i inne uzależnienia,
- pozostawienie dziecka w szpitalu,
- pobyt rodzica / rodziców za granicą,
- przemoc w rodzinie,
- pobyt rodzica/ rodziców w zakładzie karnym lub innych placówkach (np. szpital, ośrodek uzależnień)
- również zdarzenia losowe, które mają wpływ na całe przyszłe życie dziecka (np. pożar w miejscu zamieszkania).

W ramach pieczy rodzinnej szczególną rolę odgrywają koordynatorzy, którzy służą pomocą rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji stojących przed nimi zadań.

Do podstawowych zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy ²:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- współdziałanie z rodziną zastępczą i asystentem rodziny w przygotowaniu planu pomocy dziecku;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, tj. psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza nad dziećmi sprawowana jest w Polsce w dwóch formach – rodzinnej i instytucjonalnej. Zasady ich organizacji i prosperowania uregulowane są w ustawie. Jest to rodzaj usług społecznych, będących dopełnieniem i uzupełnieniem wsparcia rodzin naturalnych, które z różnych względów nie mogą zapewnić swoim dzieciom opieki i wychowania.

---

² Art. 77 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ustawa wymienia, w ramach tych form, różne typy podmiotów sprawujących pieczę zastępczą, które przedstawiono na poniższym schemacie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy

1. Rodzinna piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest zadaniem samorządu powiatowego. W sytuacji, gdy, pomimo pomocy gminy, rodzice nie są w stanie właściwie wywiązać się ze swoich rodzicielskich zadań, należy zapewnić dziecku opiekę i wychowanie. Piecza zastępcza nad dziećmi sprawowana jest w Polsce w dwóch formach – rodzinnej i instytucjonalnej. Zasady ich organizacji i prosperowania uregulowane są w ustawie. Jest to rodzaj usług społecznych, będących dopełnieniem i uzupełnieniem wsparcia rodzin naturalnych, które z różnych względów nie mogą zapewnić swoim dzieciom opieki i wychowania.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza spokrewniona (tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- rodzina zastępcza niezawodowa (tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku z małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),

- rodzina zastępcza zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna (tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku z małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędący wstępni lub rodzeństwem dziecka),
- rodzinny dom dziecka

Diagnozę pieczy zastępczej: rodzinnej i instytucjonalnej oraz zagadnień z nią związanych przeprowadzono poprzez analizę danych od roku 2021 do 2023 roku. Informacje te dotyczą całego powiatu.

Poniższe tabele obrazują liczbę rodzin zastępczych w powiecie rypińskim w latach 2021 -2023.

**Tabela 1
ILOŚĆ RODZIN ZASTĘPCZYCH W POWIECIE RYPIŃSKIM W LATACH 2021–2023**

ROK	Rodzina spokrewniona	Rodzina niezawodowa	Rodzina zawodowa			Rodziny dom dziecka	Ogółem
			zawodowa	zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	zawodowa specjalistyczna		
2021	9	7	4	-	1	3	24
2022	11	7	4	-	-	3	25
2023	10	9	4	-	-	3	26

Źródło: PCPR w Rypinie

Liczba rodzin zastępczych w powiecie rypińskim w latach 2021-2023 utrzymywała tendencję wzrostową. W 2022 r. rodzina niezawodowa po zdobyciu nowych kwalifikacji została przekształcona w rodzinę zawodową, natomiast w roku 2021 została rozwiązana umowa z rodziną specjalistyczną. W roku 2021 pozyskaliśmy nowy Rodzinny Dom Dziecka, a w listopadzie 2022 roku rozwiązaliśmy umowę z innymi osobami prowadzącymi RDD, jednak utrzymaliśmy tą samą liczbę RDD. W 2023 roku pozyskaliśmy dwie nowe rodziny zastępcze niezawodowe, tym samym umożliwiło to zabezpieczenie wszystkich dzieci z wydanym przez sąd postanowieniem o umieszczeniu w pieczy zastępczej na terenie własnego powiatu.

Tabela 2**ILOŚĆ DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH W POWIECIE RYPIŃSKIM W LATACH 2021-2023**

ROK	Rodzina spokrewniona	Rodzina niezawodowa	Rodzina zawodowa, w tym rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowa specjalistyczna	Rodziny Dom Dziecka	Ogółem
2021	11	11	16	32	70
2022	14	9	16	32	71
2023	13	12	15	27	67

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 2 przedstawia z kolei zestawienie danych dotyczących liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2021-2023. Po rekordowej ilości dzieci w roku 2020 wyraźnie widać stabilizację ilości dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej w ostatnich trzech latach.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w roku 2023 jest mniejsza w stosunku do lat 2021-2022 aczkolwiek nie jest to wyraźny spadek.

Tabela 3**LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU RYPIŃSKIEGO**

LP.	GMINA	ROK 2021		ROK 2022		ROK 2023	
		Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	Miasto Rypin	8	12	11	15	11	16
2	Gmina Skrwilno	1	2	1	1	2	3
3	Gmina Rogowo	5	17	5	16	3	16
4	Gmina Brzuze	0	0	0	0	1	1
5	Gmina Wąpielsk	1	10	1	6	1	1
6	Gmina Rypin	3	4	3	6	3	6
Razem		18	45	21	44	21	43

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 4**LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH Z INNYCH POWIATÓW FUNKCJONUJĄCYCH NA RZECZ POWIATU RYPIŃSKIEGO ORAZ UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI**

LP.	GMINA	ROK 2021		ROK 2022		ROK 2023	
		Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	Opatowice Powiat Radziejowski	1	4	1	4	1	4
2	Młyniec Pierwszy/Młyniec Drugi Powiat Toruński	1	3	1	4	2	6
3	Golub – Dobrzyń Powiat Golubsko- Dobrzyński	2	15	2	19	2	16
4	Rogowo Powiat Toruński	1	5	0	0	0	0
Razem		5	27	4	27	5	26

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 5**LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ Z POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU RYPIŃSKIEGO**

LP.	GMINA	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
		Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci
1	Miasto Rypin	20	25	29
2	Gmina Skrwilno	4	4	6
3	Gmina Rogowo	5	5	4
4	Gmina Brzuze	0	1	0
5	Gmina Wapielsk	9	4	5
6	Gmina Rypin	13	10	10
Razem		51	49	54

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 6**LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU RYPIŃSKIEGO Z INNYCH POWIATÓW**

Lp.	Miasta/Powiaty	Stan na 31.12.2021r.	Stan na 31.12.2022r.	Stan na 31.12.2023r
1.	P. Radziejowski	1	1	1
2.	P. Brodnicki	2	2	2
3.	P. Chełmiński	1	1	0
4.	P. Golubsko-Dobrzyński	11	8	6
5.	M. Toruń	2	2	2
6.	M. Bydgoszcz	1	1	1
7.	P. Myśliborski	0	1	1
8.	P. Toruński	1	1	1
9.	P. Mielecki	0	0	1
Ogółem:		19	17	15

Źródło: PCPR w Rypinie

Rodzina zastępcza otrzymuje świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Wysokość pomocy uzależniona jest od typu rodziny zastępczej. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej świadczenie wypłacane jest w wysokości 899 zł, natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka świadczenie wynosi 1.361 zł miesięcznie. Ponadto rodzina zastępcza w przypadku umieszczonego w niej dziecka niepełnosprawnego otrzymuje dodatek w wysokości 274 zł. Rodzina zastępcza zawodowa otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 4.100 zł. Wynagrodzenie osób prowadzących rodzinny dom dziecka wynosi nie mniej niż 4.600 zł.

Finansowanie zadań z zakresu pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej należy do zadań powiatu. Od 1 stycznia 2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

2. Instytucjonalna piecza zastępcza.

Intencją ustawodawcy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest praca z rodziną biologiczną i doprowadzenie do sytuacji, że coraz mniej dzieci zmuszonych będzie do opuszczania domu rodzinnego. Dzieci, które zmuszone będą opuścić rodzinę powinny zostać objęte opieką ze strony rodzinnych form pieczy zastępczej.

Ustawodawca, w sytuacjach, gdy dzieci z koniecznością umieszczenia w pieczy zastępczej nie znajdą opieki w formie rodzinnej wskazał drugą formę, która ma za zadanie zapewnić im opiekę i wychowanie, instytucjonalną pieczę zastępczą.

Pieczka ta jest sprawowana w trzech formach:

- 1) placówki opiekuńczo – wychowawczej,
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej prowadzoną przez powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Do głównych zadań, jakie ustawa nakłada na placówki opiekuńczo-wychowawcze należą:

- zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania,
- zaspokojenie podstawowych emocjonalnych, zdrowotnych, religijnych, społecznych potrzeb dziecka,
- umożliwienie, za zgodą sądu kontaktu z rodzicami biologicznymi,
- podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny,
- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych oraz korzystania z przysługujących mu świadczeń zdrowotnych,
- ścisła współpraca z instytucjami wspierającymi działania placówek opiekuńczo - wychowa-

wczych takich jak sąd, powiatowe centrum pomocy rodzinie, rodzina, asystent rodziny i organizator rodzinnej pieczy zastępczej szczególnie w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia.

Ustawa wymienia cztery typy placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- 1) socjalizacyjne,
- 2) interwencyjne,
- 3) specjalistyczno – terapeutyczne,
- 4) rodzinne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego sprawuje doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego może zostać wyodrębniona część organizacyjna dysponująca czynną przez całą dobę bazą noclegową i zapewniająca opiekę wychowawczą, wykorzystywaną w sytuacjach, gdy dziecko ze względów rodzinnych musi czasowo zamieszkać poza swoją rodziną za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych, albo, kiedy rodzina musi czasowo uzyskać schronienie. Pobyt dziecka w tego typu placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach jego pobyt może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej.

Placówka **opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego** sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności takim, które:

- legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,
- wymaga stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii,
- wymaga wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

Placówka zapewnia dzieciom zajęcia wychowawcze, korekcyjne, socjoterapeutyczne, logopedyczne i inne, które mają zrekompenzować braki w wychowaniu w rodzinie i przygotować ich do życia społecznego, z kolei dzieciom niepełnosprawnym placówka zapewnia odpowiednią rehabilitację.

Na terenie powiatu rypińskiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego – Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Rypinie zapewniająca dzieciom całodobową opiekę i wychowanie o statutowej liczbie 14 miejsc oraz jedna placówka opiekuńczo wychowawcza typu specjalistycznego - terapeutycznego – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Specjalistyczno-Terapeutycznego w Rypinie również o statutowej liczbie 14 miejsc.

Placówki utrzymują stały kontakt ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie. Współpracują z policją, sądami oraz różnymi instytucjami w zakresie realizacji swoich zadań. Dzieci korzystają z porad psychologa i pedagoga.

Na terenie Domu Dziecka prowadzone są zajęcia wychowawcze (indywidualne i grupowe), których celem jest wypracowanie właściwych systemów wartości, wzorców osobowych i zachowań akceptowanych społecznie oraz kształtowanie umiejętności interpersonalnych. Wychowankowie obu placówek uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne, oraz dodatkowe zajęcia wychowawcze, logopedyczne i rehabilitacyjne. Obiekt Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego wyposażony jest m.in. w salę doświadczania świata, która umożliwi wszechstronną stymulację układu nerwowego. To „bezpieczna przystań” dla wychowanków placówki ze specjalnymi potrzebami. Przebywając w placówce i poza nią biorą czynny udział w codziennych zajęciach przygotowujących do samodzielnego życia. Poniżej w tabelach 7 i 8 przedstawiono liczbę dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Rypinie w okresie trzech ostatnich lat.

Tabela 7
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PLACÓWCE TYPU
SOCJALIZACYJNEGO

Liczba wychowanków w Domu Dziecka im. J. Korczaka w Rypinie w latach 2021– 2023				
Lp.	Miasta/Powiaty	Ogółem – 14 miejsc		
		Stan na 31.12.2021r.	Stan na 31.12.2022r.	Stan na 31.12.2023r.
1.	P. Nowodworski	1	1	1
2.	P. Chełmiński	2	4	1
3.	P. Kolski	1	1	-
4.	P. Radziejowski	-	-	-
5.	P. Rypiński	6	4	10
6.	P. Żniński	4	4	4
7.	P. Nakielski	-	-	-
8.	P. Pruszkowski	-	-	-
	Ogółem:	14	14	16

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 8
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PLACÓWCE TYPU
SPECJALISTYCZNO-TERAPEUTYCZNEGO

Liczba wychowanków w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu Specjalistyczno- Terapeutycznego w Rypinie w latach 2021 – 2023				
Lp.	Miasta/Powiaty	Ogółem – 14 miejsc		
		Stan na 31.12.2021r.	Stan na 31.12.2022r.	Stan na 31.12.2023r.
1.	P. Nowodworski	-	-	-
2.	P. Chełmiński	-	-	-
3.	P. Kolski	3	1	1
4.	P. Radziejowski	1	1	1
5.	P. Rypiński	4	11	13
6.	P. Żniński	-	-	-
7.	P. Nakielski	6	-	-
8.	P. Pruszkowski	-	1	1
	Ogółem:	14	14	16

Źródło: PCPR w Rypinie

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Specjalistyczno-Terapeutycznego powstała 01.04.2021 r. ze statutową liczbą miejsc 14 osób, pozwoliło to przywrócić standardy funkcjonowania Domu Dziecka im. J. Korczaka w Rypinie, w którym na dzień 1 stycznia 2021 roku nie może przebywać więcej niż 14 dzieci. W Polsce dąży się do ograniczenia roli instytucji w opiece zastępczej. Ogranicza się w prawodawstwie, zarówno ilość miejsc dla wychowanków

placówek, jak również podwyższa wiek małoletnich, którzy w takich formach pieczy mogą przebywać i być w nich umieszczani.

Każdy powiat w myśl obowiązujących przepisów, jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki jest zobowiązany do ponoszenia wydatków na jego utrzymanie.

Instytucjonalna forma opieki nad dziećmi w postaci placówek obok form rodzinnych jest bardzo ważna, nie można zupełnie zrezygnować z tej formy wychowania, gdyż są takie dzieci, które nie odnajdują się w formach rodzinnej pieczy zastępczej i najlepszą formą opieki będzie dla nich pobyt w placówce.

Tabela 9

LICZBA DZIECI Z POWIATU RYPIŃSKIEGO PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ OŚRODEK LECZNICZO - REHABILITACYJNY POZA POWIATEM RYPIŃSKIM W LATACH 2021 -2023

Forma pieczy zastępczej	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Rodzinna Piecza Zastępcza	7	7	7
Instytucjonalna Piecza Zastępcza	-	-	-
Ośrodek Leczniczo - Rehabilitacyjny	1	1	1

Źródło: PCPR w Rypinie

3. Osoby usamodzielniane.

Dominującym problemem osób usamodzielnianych opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu mieszkania oraz odnalezienie się na rynku pracy. Główną przyczyną powyższych trudności jest bierność, niska motywacja w zakresie wykształcenia i brak chęci do podnoszenia kwalifikacji poprzez zdobycie umiejętności zawodowych.

Najczęściej pojawiającymi się trudnościami usamodzielnianych wychowanków jest poruszanie się po wszelkiego rodzaju instytucjach (w tym załatwianiu spraw urzędowych, regulowaniu opłat, gospodarowaniu domowym budżetem). W związku z powyższym, jednym z zadań PCPR w Rypinie jest ukierunkowywanie i wspieranie młodych osób opuszczających pieczę zastępczą, w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie i właściwym pełnieniu ról społecznych.

Poniżej w Tabeli 10 przedstawiono liczbę osób usamodzielnionych, które opuściły rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą.

Tabela 10

LICZBA OSÓB USAMODZIELNIANYCH Z RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Forma pieczy zastępczej	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Rodzinna Piecza Zastępcza	9	13	8
Instytucjonalna Piecza Zastępcza	7	3	6

Źródło: PCPR w Rypinie

Rodzaj udzielonej pomocy osobom usamodzielnianym to:

1. Pomoc na kontynuację nauki w wysokości 681 zł,
2. Pomoc na usamodzielnienie:
  - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres, co najmniej 3 lat – nie mniej niż 4.486 zł,
  - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną
    - ❖ jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku – nie mniej niż 2.244 zł,
    - ❖ jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat – nie mniej niż 4.486 zł,
    - ❖ jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat – nie mniej niż 8.968 zł,
3. Pomoc na zagospodarowanie wynosi nie mniej niż 2.039 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności wynosi nie mniej niż 4.077 zł.
4. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym zapewnienie miejsca zamieszkania w mieszkaniu chronionym.
5. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.
6. Zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej i praca socjalna.

Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie w latach 2021 - 2023:

1. W latach 2021-2023 liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wzrosła w porównaniu do lat 2018-2020, natomiast liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej zmniejszyła się w porównaniu do lat ubiegłych. Nie odnotowaliśmy spadku liczby umieszczeń dzieci najmłodszych w wieku od 0 do 3 lat, utrzymuje się ciągle na tym samym poziomie.

2. Z ogólnej liczby dzieci tj. 99 (na dzień 31.12.2023 r.) umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2021-2023 - 68 % stanowią dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych, a 32 % w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wnioski do programu:

1. Należy rozwijać system rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnego domu dziecka.
2. Mając na uwadze fakt, że nie wszystkie dzieci kwalifikują się do umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej należy zachować system istniejącej instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz umożliwić dzieciom niepełnosprawnym funkcjonowanie w placówce typu specjalistyczno - terapeutycznego.
3. Niespójność przepisów prawnych w zakresie kierowania i umieszczania dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, z zaburzeniami psychicznymi i chorobami psychicznymi w rodzinnej pieczy zastępczej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. specjalistycznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, domach pomocy społecznej.
4. Powiat Rypiński/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie mając na uwadze niesienie wsparcia i pomocy rodzinom zastępczym oraz rodzinom naturalnym realizując, jako jeden z partnerów projekt Rodzina w Centrum Etap I w ramach Osi Priorytetowej 08 Fundusze Europejskie na wsparcie w obszarze rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego. Pozyskane środki finansowe pochodzące z UE w ramach działania FEKP.08.25 Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027.

Usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej świadczone będą w ramach:

Zadania 1: usługi wsparcia dla rodzin w tym rodzin zastępczych:

Zadania 2: działania na rzecz wzmocnienia procesu usamodzielniania dzieci i młodzieży.

Usługi świadczone w Centrach Wspierania Rodzin funkcjonujące w Powiecie skierowane są do poniższych grup:

- a) rodziny(naturalne, zastępcze, adopcyjne) z dziećmi i ich otoczenie,
- b) dzieci, młodzież i młodzi dorośli wymagający wsparcia ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z niepełnosprawnością i ich otoczenie,
- c) kandydaci do pełnienia funkcji w ramach pieczy zastępczej oraz członkowie ich rodzin,
- d) osoby doświadczające przemocy domowej,
- e) osoby opuszczające pieczę zastępczą oraz inne instytucje opieki całodobowej, w których przebywają dzieci i młodzież.

Formy usług:

- specjalistyczne poradnictwo rodzinne,

- pedagogiczne,
- psychologiczne,
- prawne,
- logopedyczne,

- mediacje rodzinne,

- terapia rodzinna.

Celem projektu jest poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, a tym samym zapewnienie rodzinom lepszego funkcjonowania w przyszłości, deinstytucjonalizację wsparcia poprzez przejście do świadczenia usług w lokalnej społeczności oraz przeciwdziałanie rozdzielaniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej.

III. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024-2026

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2024 – 2026 w powiecie rypińskim jest wspieranie rozwoju oraz optymalizacja funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej zapewniając dzieciom opiekę i wychowanie. Rozwój pieczy zastępczej ukierunkowany jest z naciskiem na jej formy rodzinne.

Strategiczna analiza SWOT pozwoli usystematyzować mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia dotyczące wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Rypińskiego.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wyspecjalizowana, wykwalifikowana i doświadczona kadra wsparciem dziecka i rodziny, • możliwy wybór odpowiednich typów rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu, • wypracowane pozytywne relacje z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka, • dobra współpraca z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny oraz z sądem, • współpraca z asystentami rodziny, • współpraca z organami wymiaru sprawiedliwości • dostępność szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych i RDD, • promocja idei rodzicielstwa zastępczego, • dostępność specjalistycznego wsparcia dla potrzeb dzieci i rodziny, • terminowa realizacja postanowień sądowych w zakresie zabezpieczenia miejsc w pieczy zastępczej, • tendencja spadkowa dot. liczby dzieci przenoszonych z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej pieczy zastępczej, • potencjał kadry PCPR w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, pozyskiwania dodatkowych środków, kreatywność i zapał do pracy, 	<ul style="list-style-type: none"> • mała liczba kandydatów w wieku aktywności zawodowej do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzących rodzinne domy dziecka, • brak rodziny zastępczej typu pogotowia rodzinnego na terenie powiatu, • brak miejsc w placówkach typu specjalistyczno-terapeutycznego, • brak organizacji działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny, • niewystarczające wsparcie dla osób opuszczających pieczę zastępczą, • brak mieszkań chronionych i środków na ich utworzenie dla wychowanków pieczy zastępczej, • finansowanie na niskim poziomie rodzin zastępczych, • niechęć bądź wstyd do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, • długotrwałe postępowania sądowe w sprawach związanych z uregulowaniem sytuacji prawnej dziecka, • długi czas oczekiwania wychowanków na terminy badań i diagnoz w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, • zaniebywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców biologicznych, • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.

<ul style="list-style-type: none"> • pozytywny wizerunek kadry PCPR wśród rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie dodatkowych środków z Funduszy Europejskich, strukturalnych oraz dotacji z Budżetu Państwa, • pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze, • polityka lokalna skierowana na rozwój pieczy zastępczej, na promocję działań zmierzających do rozwoju usług związanych z zadaniami pieczy zastępczej, • kształtowanie polityki prorodzinnej, • ogólnopolskie kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze oraz wartości rodzinne, • wykorzystywanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • możliwość powrotu dzieci do rodziny naturalnej poprzez koordynowanie stałej i efektywnej współpracy z asystentem rodziny, • zatrudnienie specjalistów do pracy z rodziną i dzieckiem z problemami m.in. psychiatrów, terapeutów superwizjonerów, • przejrzysty i jednoznacznie zrozumiały system prawny, • transparentny i jednoznaczny system wsparcia pracowników PCPR, • stałe szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry 	<ul style="list-style-type: none"> • wypalenie zawodowe osób sprawujących funkcję rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, • brak chętnych rodzin do sprawowania funkcji rodziny zastępczej, • problemy wychowawcze w pieczy zastępczej, • degradacja wartości rodziny, • bieda, patologizacja i nieporadność życiowa rodzin naturalnych, • brak współpracy i pożądaných zmian ze strony naturalnych rodziców w celu powrotu dziecka do rodziny, • brak mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, • wzrost kosztów utrzymania rodzin zastępczych, • wypalenie zawodowe pracowników PCPR, • stale wzrastająca liczba dzieci potrzebujących zapewnienia pobytu w pieczy zastępczej.

Opracowując i tworząc system opieki nad dzieckiem i rodziną szczególnie istotne jest włączenie wszystkich podmiotów działających w środowisku lokalnym wspierających i wspomagających dziecko i rodzinę. Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada konieczność tworzenia planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz planu ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dokument ten określa także coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, o których mowa w art. 56 ustawy.

Zgodnie z tak określonym kierunkiem, plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej będzie zawierał takie cele jak:

CEL 1: Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem w rodzinnych formach pieczy zastępczej – coraz wyższa jakość opieki i wychowania oraz wzrost liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej

Kierunki działania	Zadania do realizacji
<p>Starania o powrót dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodziców naturalnych, a gdy jest to niemożliwe jak najszybsze przysposobienie dziecka lub stabilizacja w pieczy zastępczej</p>	<p>Różnorodne formy wsparcie dla dzieci i młodzieży w powiecie przy współudziale instytucji działających na rzecz rodziny.</p> <p>Współpraca z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, Sądem, kuratorami i innymi specjalistami na rzecz ustabilizowania sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.</p> <p>Pomoc i zapewnienie warunków do osobistych kontaktów dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi i osobami bliskimi, o ile sąd nie zdecydował inaczej.</p> <p>W procesie przysposobienia dzieci współpraca z opiekunami zastępczymi a ośrodkiem adopcyjnym.</p>
<p>Zapewnienie odpowiednio do potrzeb właściwej ilości miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej</p>	<p>Pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych oraz do prowadzenia rodzinnych domów dziecka.</p> <p>Organizacja szkoleń i kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze i RDD.</p> <p>Optymalizacja warunków do tworzenia i prowadzenia rodzin zastępczych i zawodowych, szczególnie specjalistycznych i RDD oraz zapewnienie awansu zawodowego.</p>
<p>Pozytywne postrzeganie pieczy zastępczej i większa świadomość społeczna.</p>	<p>Kampanie promujące idee rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym, a także budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej.</p>
<p>Poprawa jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w celu zapewnienia jak najlepszych warunków opieki i wychowania dzieci i młodzieży w rodzinnych formach pieczy zastępczej</p>	<p>Zapewnienie wsparcia specjalistycznego rodzinom zastępczym i RDD, w szczególności psychologicznego, psychiatrycznego, pedagogicznego, prawnego, a także terapeutycznego.</p> <p>Wsparcie dzieci i młodzieży w pieczy zastępczej, poprzez organizację zajęć grupowych i indywidualnych: rekompensację zaburzeń rozwoju, wsparcia edukacyjnego, rozwoju zainteresowań i uzdolnień,</p>

	<p>spędzania czasu wolnego i wypoczynku, rozwoju umiejętności społecznych.</p> <p>Podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i społecznych rodzin zastępczych i prowadzących RDD poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, kursów i superwizji.</p> <p>Zadbanie o osoby wspierające rodziny zastępcze, tj. o koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, aby ilość rodzin objętych opieką jednego koordynatora wynosiła do 15 rodzin.</p> <p>Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym zawodowym i rodzinnemu domowi dziecka przez zatrudnienie osoby do pomocy.</p> <p>Wypłata wynagrodzeń i świadczeń przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</p> <p>Zapewnienie dziecku przyjętemu do pieczy zastępczej niezbędnych badań specjalistycznych, w tym lekarskich, a także przeprowadzania diagnoz psychofizycznych psychologa i pedagoga.</p> <p>Zapewnienie wsparcia podczas współpracy opiekunów zastępczych z rodzinami biologicznymi, a także pomoc rodzinom w rozwiązywaniu sytuacji problemowych.</p> <p>Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzin zastępczych</p> <p>Zapewnienie różnych form opieki wychowawczej dla opiekunów zastępczych i organizowanie alternatywnych propozycji spędzania wolnego czasu.</p> <p>Rozpowszechnianie informacji przydatnych dla opiekunów zastępczych w zakresie różnorodnych form wsparcia i realizacji zadań na rzecz dzieci i rodzin w lokalnym środowisku.</p>
--	--

CEL 2: Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Kierunki działania	Zadania do realizacji
Funkcjonowanie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą w życiu społecznym.	<p>Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia – aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, kontynuowanie nauki i zdobywanie kwalifikacji zawodowych.</p> <p>Wsparcie finansowe i rzeczowe osób usamodzielnianych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc pieniężna na usamodzielnienie i na kontynuowanie nauki, - pomoc na zagospodarowanie, - pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy, - pomoc w uzyskaniu zatrudnienia. <p>Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób usamodzielnianych, w szczególności socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego i prawnego.</p> <p>Organizacja zajęć edukacyjno-informacyjnych, pomoc w załatwianiu bieżących spraw, współpraca z instytucjami OPS, szkołami i innymi instytucjami związana z procesem usamodzielnienia.</p>
Kompetencje społeczne i zawodowe osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą	<p>Zabezpieczenie warunków mieszkaniowo-bytowych wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą wyrównuje szanse wchodzenia w dorosłe życie.</p> <p>Podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób usamodzielnianych poprzez współpracę z lokalnym środowiskiem i rynkiem pracy.</p> <p>Zapewnienie warunków do funkcjonowania grup wsparcia dla młodzieży z rodzin zastępczych i osób usamodzielnianych.</p>

CEL 3: Współdziałanie podmiotów realizujących zadania w ramach wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Kierunki działania	Zadania do realizacji
Dopełnienie działań podmiotów na rzecz rozwiązywania problemów społecznych zmierzających do uregulowanie sytuacji życiowej dziecka. Przede wszystkim pozostanie dziecka lub jego powrót	Podstawą dobrej organizacji systemu pieczy zastępczej jest współpraca wszystkich uczestników systemu, realizowana z założeniem partnerskich relacji i stałej wymiany wiedzy i informacji między różnymi podmiotami, które działają zgodnie z przyjętymi standardami, mają jasno przypisane zadania i odpowiedzialności oraz posiadają wiedzę o działaniach

<p>do rodziny biologicznej, przysposobienie, przebywanie w pieczy zastępczej oraz usamodzielniania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.</p>	<p>innych uczestników systemu.</p> <p>Właściwa ocena sytuacji dziecka i zasadność jego dalszego pobytu w pieczy zastępczej przy współpracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny tj. OPS, PCPR, placówek oświatowych i sądu rodzinnego.</p> <p>Stała, bieżąca współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, asystentów rodziny i pracowników socjalnych z opiekunami zastępczymi.</p> <p>Organizowanie i udział w szkoleniach, spotkaniach edukacyjnych i konferencjach w zakresie funkcjonowania pieczy zastępczej przez przedstawicieli instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.</p>
---	--

CEL 4: Deinstytucjonalizacja oraz utrzymanie obowiązujących standardów funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Kierunki działania	Zadanie do realizacji
<p>Zmiany formalno-prawne, zgodnie z nowelizacją ustawy</p>	<p>Ograniczenie tworzenia nowych placówek opieki instytucjonalnej.</p> <p>Wyższa jakość procesów tworzenia nowych rodzinnych form pieczy zastępczej oraz wzrost wynagrodzeń w rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>Wprowadzenie systemu teleinformatycznego zgodnie z ustawą.</p> <p>Promowanie opieki wytchnieniowej dla opiekunów zastępczych .</p> <p>Wprowadzenie urlopów macierzyńskich dla opiekunów zastępczych.</p> <p>Profilaktyka w przeciwdziałaniu kryzysom w rodzinach.</p>
<p>Zapewnienie dzieciom w instytucjonalnej pieczy zastępczej całodobowej opieki i wychowania</p>	<p>Utrzymanie właściwego standardu opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p> <p>Utrzymywanie ustawowej liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych tj. Domu Dziecka i Placówce Opiekuńczo Wychowawczej typu Specjalistyczno-Terapeutycznego w Powiecie Rypińskim na poziomie 14 osób.</p> <p>Dążenie do umieszczania i przebywania małoletnich w zastępczej pieczy instytucjonalnej tylko</p>

	w uzasadnionych przypadkach, z uwzględnieniem wieku dzieci, tj. powyżej 10 roku życia.
Poprawa funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej w celu zapewnienia najlepszych warunków opieki i wychowania dla dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	<p>Zaspokajania niezbędnych potrzeb dzieci i młodzieży przebywających w pieczy instytucjonalnej na najwyższym poziomie, zwłaszcza realizacja potrzeb emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych.</p> <p>Prowadzenie działań uwzględniających indywidualny proces wychowawczy i edukacyjny w odniesieniu do każdego dziecka.</p> <p>Rekompensacja zaburzeń rozwoju, wsparcie edukacyjne, rozwój zainteresowań i uzdolnień, spędzanie czasu wolnego i wypoczynek, rozwój umiejętności społecznych organizowanych w formie zajęć grupowych i indywidualnych.</p> <p>Doskonalenie kompetencji kadry zgodnie ze specyfiką placówki, która tworzy stabilny zespół profesjonalistów otrzymujący potrzebne wsparcie np. nowe metody pracy z dzieckiem, superwizje, wsparcie psychologiczne oraz szkolenia.</p>

IV. ADRESACI PROGRAMU

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej: rodzinnej i instytucjonalnej.
2. Rodziny zastępcze.
3. Usamodzielniani wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej oraz rodzinnego domu dziecka.
5. Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
6. Pracownicy:
  - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie,
  - Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu rypińskiego,
  - Instytucji działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

V. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH NIEZAWODOWYCH, ZAWODOWYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA NA LATA 2024 – 2026

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie określa ani minimum ani maksimum limitu nowych rodzin zastępczych. Jednakże biorąc pod uwagę przede wszystkim dobro dzieci, pozbawionych opieki rodziców własnych, należy limit ten dostosować do potrzeb zapewnienia profesjonalnej opieki, jak również do możliwości finansowych powiatu. Trzyletnie planowanie zawierania umów daje możliwość zaplanowania

długofalowych działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej zawodowej i rodzinnych domów dziecka w powiecie rypińskim.

Na podstawie danych, którymi dysponuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie tj.:

- utworzone przez sąd w latach ubiegłych rodziny zastępcze,
- szacunkowa ilości rodzin z problemami wychowawczymi z terenu miasta i gmin powiatu rypińskiego,
- rozeznanie potrzeb i praktyk w zakresie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, z uwzględnieniem rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka,
- możliwości finansowych powiatu rypińskiego ustalono limit nowo zakładanych rodzin zastępczych na lata 2024-2026 w powiecie rypińskim.

Tabela 10

LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH NIEZAWODOWYCH, ZAWODOWYCH I RODZINNEGO DOMU DZIECKA NA LATA 2024 – 2026

Typ rodzin zastępczych	Rok		
	2024	2025	2026
Zawodowe rodziny zastępcze (w tym pogotowie rodzinne)	1	1	1
Rodzinny Dom Dziecka	0	1	0
Niezawodowe rodziny zastępcze	3	2	2

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja poszczególnych zadań, dla osiągnięcia zamierzonych celów, odbywać się będzie sukcesywnie, w ścisłej zależności od posiadanych zasobów/środków finansowych:

- z budżetu powiatu rypińskiego,
- z budżetów innych powiatów,
- z budżetów samorządów gminnych,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- z programów i konkursów krajowych, lub budżetu państwa,
- z dotacji i środków pochodzących z innych źródeł np. Unia Europejska

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie przy współpracy:

- Rodzin zastępczych,
- Rodzinnych Domów Dziecka;
- Placówki opiekuńczo- wychowawczej: Dom Dziecka im. J. Korczaka w Rypinie,

- Placówki opiekuńczo – wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego w Rypinie,
- Komendy Powiatowej Policji,
- Miejskiego i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Sędziego i Kuratorów Sądu Rejonowego –III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Szkół,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- Władz Urzędów Miasta i Gmin,
- Organizacji pozarządowych i innych instytucji działających w obszarze pomocy społecznej oraz innych instytucji i podmiotów działających w obszarze pieczy zastępczej.

VIII. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Podstawą gromadzenia danych dotyczących wdrażania Programu, wywołanych skutków, zamierzonych celów, oczekiwanych rezultatów, będą wypowiedzi/opinie beneficjentów i realizatorów Programu, ocena sytuacji dziecka oraz zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, indywidualne programy usamodzielnienia, decyzje administracyjne wydane na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Monitorowanie Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie rypińskim na lata 2024–2026 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu w Rypinie w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie, natomiast zestawienie potrzeb związanych z realizacją zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej zostanie przedłożone Zarządowi Powiatu przez kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie wraz z planem budżetowym na kolejne lata realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działania na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

IX. ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Aby osiągnąć założone cele należy stale rozwijać sieć wsparcia dla dziecka, rodziców zastępczych oraz osób, które współpracują z nimi na co dzień. Objąć także specjalistycznym wsparciem rodziny biologiczne. Uwidacznia on również, że każde dziecko przebywające w pieczy zastępczej powinno mieć prawo do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymywania osobistych kontaktów z rodziną, a przede wszystkim powrotu do rodziny naturalnej. Koniecznie trzeba pamiętać o tym, że dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną należy stworzyć dogodne warunki, niezależnie na jak długo trafia do form opieki zastępczej.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Krzysztof Cegłowski

Kierownik
mgr Katarzyna Bilicka

SPIS TABEL

Tabela 1	
ILOŚĆ RODZIN ZASTĘPCZYCH W POWIECIE RYPIŃSKIM W LATACH 2021 – 2023.....	8
Tabela 2	
ILOŚĆ DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH W POWIECIE RYPIŃSKIM W LATACH 2021 -2023.....	9
Tabela 3	
LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU RYPIŃSKIEGO.....	9
Tabela 4	
LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH Z INNYCH POWIATÓW FUNKCJONUJĄCYCH NA RZECZ POWIATU RYPIŃSKIEGO ORAZ UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI.....	10
Tabela 5	
LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ Z POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU RYPIŃSKIEGO.....	10
Tabela 6	
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU RYPIŃSKIEGO Z INNYCH POWIATÓW.....	10
Tabela 7	
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PLACÓWCE TYPU SOCJALIZACYJNEGO.....	13
Tabela 8	
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PLACÓWCE TYPU SPECJALISTYCZNO-TERAPEUTYCZNEGO.....	13
Tabela 9	
LICZBA DZIECI Z POWIATU RYPIŃSKIEGO PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ OŚRODEK LECZNICZO - REHABILITACYJNY POZA POWIATEM RYPIŃSKIM W LATACH 2021 -2023.....	14
Tabela 10	
LICZBA OSÓB USAMODZIELNIANYCH Z RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	15
Tabela 11	
LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH NIEZAWODOWYCH, ZAWODOWYCH I RODZINNEGO DOMU DZIECKA NA LATA 2024 – 2026.....	24

PRZEWODNICZĄCY RADY

Kierownik

mgr Katarzyna Bilicka

Krzysztof Gągłowski